

Zpráva o případech bez nápravy

podle § 24 odst. 1 písm. b) ve spojení s §1c odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí vyrozumívám Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o případu, v němž se ochránce nepodařilo dosáhnout dostatečných opatření k nápravě, přestože vyrozuměl nadřízený úřad nebo vládu nebo jsme svá zjištění ze šetření zveřejnili podle § 20 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

Nesankcionování nepovolené stavby, kterou realizovala obec (sp. zn. 7111/2025/VOP)

Na základě podnětu stěžovatele ochránce konstatoval nečinnost Městského úřadu Rychnov nad Kněžnou (stavební úřad) a Krajského úřadu Královéhradeckého kraje (krajský úřad) v záležitosti nezahájení řízení o přestupku s obcí Potštejn (obec), která provedla opravu místní komunikace v ulici Fabrika bez stavebního povolení.

Předmětem šetření byla námitka nečinnosti stavebního a krajského úřadu ve věci nezahájení řízení o přestupku za porušení stavebního zákona.

Stavební úřad se dopustil nečinnosti, když s obcí nezahájil řízení o přestupku za porušení stavebního zákona.

Krajský úřad pochybil, když vůči nečinnosti stavebního úřadu nepřijal opatření k nápravě.

Skutková zjištění:

Dne 25. 3. 2025 podal stěžovatel stavebnímu úřadu podnět k prošetření stavby bez stavebního povolení a spáchání přestupku.

Dne 30. 5. 2025 stavební úřad stěžovatele vyrozuměl, že stavbu dodatečně povolil. Pokutu obci stavební úřad neudělil s odůvodněním, že v řádné lhůtě požádala o dodatečné povolení, zaplatila správní poplatek a doložila podklady pro dodatečné povolení.

Dne 3. 10. 2025 se stěžovatel obrátil na krajský úřad s podnětem k přijetí opatření proti nečinnosti stavebního úřadu.

Dne 8. 10. 2025 vydal krajský úřad usnesení, jímž nevyhověl podnětu stěžovatele k přijetí opatření proti nečinnosti stavebního úřadu. Krajský úřad uvedl, že nebylo zasaženo do chráněných veřejných zájmů, jednalo se sice o protiprávní čin, ale nikoli společensky škodlivý.

Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.

Právnícká osoba se jako stavebník dopustí přestupku tím, že provede stavbu nebo změnu stavby bez stavebního povolení nebo společného povolení nebo veřejnoprávní smlouvy anebo oznámeného certifikátu autorizovaného inspektora.

V daném případě má ochránce za prokázané, že obec provedla stavbu bez platného stavebního povolení. Stavební úřad v souladu se zákonem zahájil řízení o odstranění stavby a poučil obec o možnosti požádat o dodatečné povolení. Obec této možnosti využila, podala žádost o dodatečné povolení stavby a stavební úřad na základě doložených podkladů stavbu dodatečně povolil.

Současně má ochránce za prokázané, že se stěžovatel obrátil na stavební úřad s podnětem k projednání přestupku s obcí. Stavební úřad stěžovateli sdělil, že stavbu dodatečně povolil, ale pokutu obci neuložil.

Po prošetření věci ochránce dospěl k závěru, že stavební úřad měl řízení o přestupku za porušení stavebního zákona z moci úřední zahájit. Co se týká argumentace absence materiální stránky přestupku v podobě společenské škodlivosti, ochránce uvedl, že materiální stránka přestupku je společenská škodlivost jednání. Aby bylo jednání považováno za přestupek, musí být naplněna určitá míra škodlivosti pro společnost a zároveň musejí být splněny i formální znaky přestupku, jako je jeho výslovné označení v zákoně. Společenskou škodlivost lze definovat jako porušení či ohrožení zájmu chráněného zákonem. Ve většině případů je společenská škodlivost splněna už pouhým naplněním skutkové podstaty daného přestupku. Bližší zkoumání společenské škodlivosti má význam především v případech, u kterých nelze jednoznačně určit, zda lze dané jednání považovat za přestupek, či nikoli.

Význam tohoto materiálního znaku spočívá především v tom, že umožňuje odlišit přestupek a trestný čin v případech, kdy jsou znaky obou těchto deliktů shodné; zároveň umožňuje nestíhat tzv. bagatelní přestupky, tj. takové, jejichž závažnost pro společnost je zcela minimální, téměř bezvýznamná.

V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45, č. 2011/2010 Sb. NSS, se mimo jiné uvádí, že k naplnění materiálního znaku přestupku nedojde: „Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti...“

Míru společenské škodlivosti nelze, dle názoru ochránce, v žádném případě uplatnit u přestupku provedení stavby v rozporu se stavebním zákonem. Společenská škodlivost je v daném případě zcela jasně přítomna, neboť nelze akceptovat nelegální stavební činnost, které se navíc dopustila obec, jež by měla občany od realizace „černých“ staveb odrazovat a sama jít příkladem provádění staveb v souladu se stavebními předpisy.

Provedení nepovolené stavby rozhodně není bagatelním stavebním deliktem, ale naopak je jedním z nejzávažnějších protiprávních jednání na úseku stavebního řádu. Současně nejde o nějak vágně formulovanou skutkovou podstatu, ale o přesně vymezený skutek popsany ve stavebním zákoně. To, že stavební úřad s obcí řízení o přestupku ani nezahájil a neprojednal s ní porušení stavebního zákona, nelze akceptovat.

Po posouzení všech shromážděných podkladů má ochránce za to, že krajský úřad měl přijmout opatření proti nečinnosti stavebního úřadu, tedy měl také zahájit řízení o přestupku za porušení stavebního zákona. Krajský úřad pochybil, když proti nečinnosti stavebního úřadu jako nadřízený orgán nezasáhl (nepřijal opatření proti nečinnosti).

Šetření potvrdilo pochybení obou úřadů – stavební úřad nezahájil přestupkové řízení a krajský úřad proti této nečinnosti nezasáhl. Úřady pochybení neuznaly a nepřijaly žádná nápravná opatření. Ochránce tedy informoval nadřízený orgán – Dopravní a energetický stavební úřad – a v souladu s § 20 odst. 2 písm. a) zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí ho vyrozuměl, že úřady neprovedly žádná opatření k nápravě.

Brno 30. dubna 2026

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(elektronicky podepsáno)